

ontwikkelde beginselen.¹⁷⁸ Men zou zowel voor zichzelf als voor anderen minder tolerant moeten zijn voor wat betreft het ontwijken of het ontduiken van belastingen.¹⁷⁹ De belastingambtenaar moet bij het proces van belastingheffing en -inning aandacht hebben voor iedere individuele belastingbetaler, niet alleen voor de feitelijke kant maar ook voor diens vermogen om de wet- en regelgeving te begrijpen en toe te passen.¹⁸⁰

2.4 De verdeling van de belastingdruk, het inkomen en de welvaart

In het navolgende wordt aandacht besteed aan de moderne ideeën over een algemene en gelijke belastingdruk, die in de belastingwetgeving en bij de uitvoering van die wetgeving terug te vinden moeten zijn. Deze ideeën geven in belangrijke mate vorm aan de huidige opvattingen over de rechtvaardigheid bij belastingen.

Voor het verwezenlijken van een rechtvaardige belastingheffing is, zoals gezegd, belastingwetgeving nodig die kenbaar is, rechtszekerheid biedt en uitvoerbaar is, dus duidelijk is. In de huidige rechtspraak is echter, ondanks alle pleidooien voor duidelijke wetgeving, sprake van gecompliceerde en soms op vage normen gebaseerde belastingwetgeving. Welke uitwerking heeft deze wetgeving in de praktijk? De opvattingen van moderne schrijvers en de berichtgeving van de belastingdienst daaromtrent kunnen hier licht op werpen. Ook vergen de oorzaken voor het tot stand komen van belastingwetgeving die niet voldoet aan de eisen van duidelijkheid en begrijpelijkheid nadere bestudering. Mogelijk kan dit leiden tot een richtsnoer voor de wetgever om te komen tot wetgeving die bijdraagt aan het tot gelding brengen van de rechtvaardigheid bij belastingen, oftewel wetgeving die ook de zwakste schakel in het uitvoeringsproces van belastingheffing en -inning kan uitvoeren. Niet vergeten moet worden dat belastingwetgeving de resultante is van een parlementaire beslissing en een informeel proces, waarin allerlei opvattingen omtrent het "algemeen belang" om voorrang vechten.¹⁸¹

Een belangrijke eis voor rechtvaardigheid bij belastingen is dus dat het belastingsysteem algemeen en gelijk is voor iedereen; dit in navolging van de reeds vermelde "Fähigkeitslehre". Wat hiermee hedentendage wordt bedoeld, kan worden afgeleid uit de rechts-of verdelingsbeginselen, zoals die van De Langen.¹⁸² Stevens merkt over deze beginselen op: "De Langen heeft, zich baserend op de direct waarneembare oordelen waaruit de gezaghebbende rechtsoordelen werden geselecteerd, een zestal beginselen opgespoord, die naar zijn oordeel ten grondslag liggen aan de belastingheffing en welke een psychologische samenhang vertonen. De drie beginselen die kunnen worden samengevat onder de benaming verdelingsbeginselen zijn:

¹⁷⁸ Zie de hoofdstukken 2,4 en 4.

¹⁷⁹ L.G.M. Stevens [4, blz. 71].

¹⁸⁰ Zie hoofdstuk 4.

¹⁸¹ J.A.J. de Vries [1], blz. 32e.v.]. De fiscale wetgeving is de resultante van een formeel (het proces van formele wetgeving) en informeel proces. Daarin worden naast rechtvaardigheid en doelmatigheid, eventuele tegenstrijdige levens- en wereldbeschouwingen en opvattingen verwerkt.

¹⁸² W.J. de Langen [12, blz. 43e.v., 185e.v.].